

frazanı tədricən, inkişaf edən hərəkətlə başlamaq daha düzgün olardı.

Lakin yenə də bu sadalananlara əməl edilməsi, musiqinin yer-tərincə başa düşülməsi və duyulması bütün texniki çətinliklərin aradan qalxacağı qənaətinə gəlməz. Fortepiano texnikasının əla çətin növləri var ki, illər ərzində xüsusi məşq olunmasa, öhdəsindən gəlmək mümkün deyil.

Hər bir ifaçıya, tələbəyə "nizamsız çalğı" termini tanışdır. Əvvəllər heç də pis ifa olunmayan əsər, birdən-birə alınmır: əllərin hərəkətində çətinlik hiss olunur, qaydaya salınmış çalğı priyomlarının sistemi pozulur, ifaçının barmaqlarının hərəkəti itir, kobudlaşır və s. Belə bir fikir var ki "nizamsız çalğı" musiqi materialının öyrənilmə prosesində tez tempların düzgün istifadə edilməməsindən irəli gəlir. Bəzi hallarda doğrudan da belədir. Bəs belə anlarda nə baş verir və bunlar şagirdin, tələbənin barmaqlarının məkan dəqiqliyinə necə təsir göstərir? İ.Hofman bunu belə izah edir:

"...Xırdca səhvlər, qüsurlar çətin fiqurların tez tempdə təkrarı vaxtı fikrimizdən yayınır, tez tempdə təkrarların sayı artdıqca həmin nöqsənlərin həcmi də genişlənir və nəticədə bütövlüklə səs palitrası təhrif olunur. Lakin bu, hələ ən pisi deyil, güman ki, hər bir təkrar zamanı biz eyni xırd səhvləri etmirik, səs palitrası tamamilə tutulur. Barmaqları hərəkətə gətirən sinir təkanları (impulsları) əvvəlcə tərəddüd içində qalır, sonra isə gətdikcə zəifləyir və tamamilə sona yetirir, onda da barmaqlar – "yapışırılar!"

Göründüyü kimi, burada Hofman əla həmin diqqətsiz, səliqəsiz ifanı nəzərdə tutur (qonşu klavişlərə toxunmaq, klaviaturanın not mətninə görə nəzərdə tutulan hissələrinə düşməmək).

"Nizamsız çalğı" ilə mübarizədə Hofman belə bir təklif də irəli sürmüşdür: "...Tələbə dərhal asta tempə qayıtmalıdır. O, düzgün

təkrarların həcmi kifayət qədər olub, dolaşmış səs palitrasını ifaçının beynindən silib çıxarana qədər anlaşılmayan yerləri inadla təkrar-təkrar, aydın, səliqəli və ən başlıcası isə asta tempdə çalmalıdır. Bu cür məşğələləri mexaniki tapşırıq kimi qiymətləndirmək olmaz, çünki pozulmuş təsəvvürlərin bərpasına yönəliblə. Çalşın ki, fikrinizdəki səs mənzərəsi aydın olsun, onda barmaqlara ona tabe olacaqlar" (2, səh. 58). Bunların hamısı musiqinin estetik qavrayışını zəiflədir və ifaçının texnikasına zərər yetirir. Bəzən tələbələr hər əli ayrı-ayrılıqda öyrənməyi ixtisar edirlər və bu dəfə təxminən ifaya gətirib çıxarırlar. Çünki hər əli ayrı-ayrılıqda nə ediyini bilmir və birgə çalanda da şüurlu çalğı mexaniki çalğıyla əvəz olunur. Belə vəziyyətdə qulaq əsasən sol ələ nəzarəti itirir, sağ əl sol əli üstələyir və sol əlin texnikası geridə qalır. Sol əl üzərində diqqətli işləməyə məcbur qalır. Daha çox sol əlin azad, boş hərəkətinə, səslərin bərabərliyinə (eyni dərəcədə dərinliyinə) nəzarət etmək lazımdır. Məşğul olma prosesində bu nu daima xatırlamaq vacibdir.

Bütün bu sadalanan problemlər nəinki əli və orta musiqi təhsil ocaqlarının müəllim və tələbələrini, həmçinin solist pianoçularının fortepiano incəsənəti tarixçilərinin və musiqi nəzəriyyəçilərinin böyük maraq və qızğın mübahisələrlə nəticələnir. Texnika üzərində işin səhv yönləndirilməsi, düzgün olmayan məşqlər sonuncu tələbələrdə texniki defekt və çatışmazlığa gətirib çıxarır. Pianizmin metodika və təcrübəsində verilmiş texniki prinsiplərin inkişafı və davamı İ.Hofmanın və F.Buzoninin fortepiano ifasının əsasları ilə bağlı işlərin yaranmasına təkan vermişdir. Hofman və Buzoninin ifaçının texniki bacarığının kamilləşməsinə zəruri saydıkları üçün pianoçuların öz individual bacarıqlarına uyğun olaraq texnikanın problemlərini öyrənməyə, təhlil və dərk etməyə çağırırdı.

Ədəbiyyat

1. Г. Нейгауз. "Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога". 5-е изд. "Музыка". Москва – 1988.
2. Г. Коган. "Работа пианиста". Гос. муз. изд. Москва – 1963.
3. Н.А. Султанов. "О работе над некоторыми видами фортепианной техники/терции, октавы, аккорды и скачки/ Методические рекомендации для студентов консерваторий и музыкальных училищ". Баку – 1932.

Резюме

В статье написанной Гюльнар Мирзеевой было разобрано звучание, работа над методами чистки звуков, техникой фортепиано... В статье доводятся до внимания читателя советы известных музыкантов и педагогов, а так же цитаты из их методики и практики ...проблемы игры на фортепиано требует нового педагогического взгляда и решения при помощи новых методов, что так же охвачено в статье. Изученный материал может помочь студентам с проблемами в технике, а так же с проблемами в звучании.

Ключевые слова: звук, фортепиано, техника, метод, практика.

Summary

This article is written by Gulnar Mirzayeva as work on piano technique, consonance, getting the sounds of melodious necessary for playing methods, investigated by means of coverage. In this article the quotes of well-known musicians, educators, consultants, experiences and methods bringing to the attention of the reader. The problems of the modern pedagogical methods of piano performance, innovation-based solution that requires attention was given to this article. The obtained results were investigated techniques in terms of sound, could be an auxiliary tool for students with difficulties.

Key words: sound, piano, technique, method, practice.